ANY VII *Sabadell 10 de Desembre de 1893.* NÚM. 334

LO CATALANISTA

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

— La correspondencia al Director —

Los originals no 's tornan.

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Carrer de Las Valls, 23.-Teléfono, 169.
SABADELL

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Sabadell. . . . . 2 rals al mes.
Fora. . . . . 8 » trimestre.
Un número sol. . . . 1 »
Anuncis á preus convencionals.

L' advocat N. Verdaguer y Callís ha obert son despatx á Barcelona, carrer del Duch de la Victoria, 9; 2.on

Horas de consulta: De 10 á 1 matí; y de 5 á 7 tarde.

LOS INDUSTRIALS Á BILBAO

Al sortir á llum lo present número, ja haurá tingut lloch á Bilbao lo *meeting* monstruo de tots los industrials d' Espanya, protestant de la nova etzagallada gubernamental, que ab motiu del progectat conveni comercial ab Alemania, amenassa altra vegada á la suferta industria espanyola.

Per miléssima volta los industrials tots d' aquesta desditxada nació, veuhen en perill sos interessos y 'l pervindrer de sas fábricas y tallers y novament han de deixar sos quefers de cada dia pera protestar dels disbarats dels goberns que ab tot y tenir la sagrada obligació de vetllar per l'engrandiment y prosperitat de tots los rams de l' activitat humana dintre sa esfera d' acció en la nació espanyola, no sembla sino que s' han empenyat en la ruina de totas las fonts de riquesa del pays, justament quant una de sas mes poderosas brancas la de la industria en totas sas variadas manifestacions, comensava á renaixer y á cobrar nova vida, gracias als be prou discutits y desitjats aranzels vigents encara avuy dia.

Se veu ben clar que pera 'ls pobres contribuyents espanyols, pera aquestos infelissos que ab son travall y sa inteligencia sostenen encara al extranger lo bon nom del Estat Espanyol, tan mal parat en mans de nostres polítichs d'estar per casa, no hi ha mes remey que, la desesperació, engendradora de tota classe de disturbis ó la mort lenta pero segura que desde Madrit y per medi dels ministres responsables van injectant á totas las regions espanyolas.

Mes ja que cada vegada se presentan ab mes repugnant franquesa los enemichs del travall patri, sembla que comensa també á ser hora de que 'ns preparem seria y energicament á la defensa de nostres sagrats interessos, no permetent que per ningú ni per res se 'ns trepitji en nostra dignitat com á ciutadans d'un poble á qui 's diu lliure, y no tolerant que per mes temps s' imposin als que pagan y travallan, los sers raquítichs qu'arrapats al pressupost estan xuclant fins á las entranyas tota la sava del ja avuy miserable y arruinat Estat espanyol.

Y que 'l *meeting* de Bilbao ha de ser lo comens d' aquesta enérgica defensa sembla que no ha de cabrens pas cap dupte. Ya no es sols un bras de la industria la que 's queixa y protesta de las etzegalladas ministerials de nostres goberns de per riure, ja no es sols una ciutat, una comarca, una regió la que s' aixeca desesperada devant de la injusticia, es tota la industria espanyola, son totas las regions travalladoras é industrials, es Basconia, Catalunya, Valencia, Asturias, etc. etc., que al abrassarse á Bilbao y al unir sos esforsos en bé del interés general han de comensar á fer entendrer als goberns que no 's juga tan impunement ab los pobles que no arribi un dia en que aquestos, desesperats, exigeixin lo que tenint dret á ferho s' acontentavan demanantho com una gracia, mercés al degenerament de las rassas que componen la desditjada y empobrida Espanya.

Y com á proba mes eloquent encara de lo que estem dihent veigis lo llenguatge empleat en la Exposició que han enviat á Madrit totas las industrias de Vizcaya y de la qual ne traduhim los següents párrafos:

«Pensi V. E. que 'ls interessos de la producció nacional deuhen esser respectats per los Goberns ab escrupulosa relligiositat, si la Nació ha de viurer satisfeta y progresant en pau, com es lley de vida, y que val mes, molt mes, rectificar una falta á temps que corretgir mes tart los mals causats per la mateixa entre las forsas vivas del pays. No está avuy la nació espanyola pera sufrir, sens perill, agitacions públicas que sobradas son las que existeixen, sens que una mes é importantíssima, per lo extens y variat dels interessos que perjudican aquells tractats, aumenti 'ls disturbis públichs y provo-

qui aquest estat general de malestar é irritació precursor de grans mals pera la patria.

Sígans permés per V. E., que ab tots los respectes deguts, li manifesten nostra verdadera y aflictiva situació, dispensantnos la franquesa de nostre estil, perque trobantse compromés nostre pervindrer en la questió que enclou lo tractat ab Alemania, persuadits com estém de sa notoria inconveniencia, del perfecte dret que 'ns assisteix pera demanar sa anulació; units estretament los grants elements del pays productor de las diferentas regions espanyolas, hem de lluytar per tots los medis, empleant activitat y energía fins als majors extrems, dintre la legalitat.

Esperém confiadament que no arribaran tals extrems, peró si fatalment arribessin, si 'l capital 's vegés precisat á retreurers dels negocis industrials y nostra classe obrera 's trobés faltada del travall ab que ara se la brinda, la responsabilitat de lo que ocurreixi, no será certament de nosaltres, sinc dels que creyent protegir lo sinteressos del pays, l' han sacrificat á pretensions extranyas.»

Aixís parlan los industrials viscains y aixís esperém resultará lo *meeting* de Bilbao celebrat ahir nit. Dintre la legalitat hi han molts medis pera fer prevaldrer la rahó y la justicia y á tots s' han de recorrer avans que permetrer que passi una aberració económica com la que preten dur á la práctica lo mes desditjat de tots los polítichs y ensemps lo mes funest pera 'ls interessos de la Nació espanyola.

En aquesta creencia y confiant en la energia manifestada per los bascongats y particularment declarada per los delegats que de Catalunya han assistit al acte que tanta ressonancia ha de tenir per tots los indrets d' Espanya, fem vots pera que la justicia de las reclamacions formuladas s' imposi d' una vegada y pera sempre als goberns que pretenen arruinarnos, y 'ls fem mes encara pera que la unió económica avuy pactada no 's limiti unicament als assumptos industrials, sino que, atenent mes á las causas qu' als efectes, veigin d'unirse també pera impedir qu' aquests disbarats se repeteixin, influint directament en la cosa pública que ja es hora de que las regions del Nort d' Espanya, puguin mes que quatre desvagats y altres tants desvergonyits que de tant temps venen mangonejant nostres mes sagrats interessos.

SECCIÓ POLÍTICA

La questió de Melilla, comensa á fer suhar á la prempsa periódica que tan desitjosa estava d' una guerra de cinch céntims.

L' anada de 'n Martinez Campos al Africa tan demanada y casi exigida per los mateixos periodistas batalladors, ha siguí la mort de la campanya fructífera que tant be 'ls venia pel seu negoci.

Densà que 'l general Martinez Campos s' ha apoderat del mando del exército expedicionari, tot alló está com una bassa d' oli, sense escaramusas de cap classe, *sense la guerrilla de la muerte* que ja era hora que li dessin lo passaport, sense bestiesas que 'ns ridiculisin als ulls d' Europa y construhintse activament los forts progectats pera la millor defensa de Melilla.

De manera que aquesta vegada á la prempsa guerrera li haurá sortit lo tret per la culata.

De lo qual podèm ben alegrarnos en be del Tresor espanyol y en be de las vidas dels pobres soldats que cap culpa hi tenen en los negocis de las empresas periodísticas.

* * *

Per cert que si no fos que 'ls mateixos periódichs van exigir la anada d' en Martinez Campos y à no ser tan enlayrada la seva personalitat, no s' estarían pas de tornar á las andadas.

Afortunadament, avuy per avuy, no 'ls queda mes remey que aguantarse y encara gracias si aixís logran que 'ls corresponsals puguin continuar á Melilla mirant d' engrescar la cosa.

Res, que 'ls haurá sigut una quiebra en tota regla.

Acompanyemlos en lo sentiment que be prou ho necessitan.

Lo celebérrim Moret está empenyat en obrir las Corts desseguida á fi de que passi com mes aviat millor sos progectats convenis ab Alemania á Italia.

Tirà peixet, com que està segur de la benevolencia de la majoria que es capás com totas ellas d' arronsar las espatllas, devant de las aberracions y bestiesas que enclouhen las elecubracions moretistas.

Si las Corts no fossin lo remat de bens que 'l pastor conduheix y guia à son capritxo, si 'l pahis tingués mes energia á l' hora de nombrar los diputats que representin sos interessos, si la miserable política de partit no hagués dividit y degenerat tan terriblement als productors tots, altra fora la sort que li esperaria al senyor Moret y als seus *compinches*.

Pero los grans industrials, tan actius, tan trevalladors en sos particulars negocis, miran la cosa pública ab lo mes solemne despreci, permetent quan no ajudant, qu' ocupin lo Congrés en representació seva, quatre politichs d' estar per casa, que 'l mateix cas farán dels tractats ruinosos, com d' unas carreras de caballs ó d' una funció de teatro.

Y després tot es correu cuyteu, anadas y vingudas, reunions, *meetings*, memorias, antessalas, barretadas, mes ja es tart, que 'ls politichs lliure-cambistas tenen la paella pel mánech y no hi ha qui 'ls aturi.

Sols se recordan de Santa Bárbara quan comensa la tronada.

* * *

Y al menos, si quant se 'n recordan, obressin com deuhen obrar los homes al defensar lo pa de sos obrers y 'l benestar de sas familias, no fora cap desgracia pera 'l pays que tot ho aguanta.

Mes al parlar de *meetings*, al protestar de las etzegalladas gubernamentals, tot es prudencia, bonas formas, molt cuydado, com si 'ls ministres ne tinguessin cap mica en arruinar al pays productor y en burlarse de las lleys que trepitjan y vulneran ab tal de sortir ab la seva.

Aixís ha passat ja á Barcelona ab motiu del important *meeting* que s' ha celebrat á Bilbao.

Lo Foment del Travall Nacional, ha usat los procediments de sempre, los que han donat per resultat los tractats y «modus vivendi» que han aclaparat la industria y la agricultura, mentres los gobernants se burlavan de nostra mansuetut y de nostra grandíssima paciencia.

Lo Foment ha acordat los torns pera 'ls oradors de Catalunya en l' acte de Bilbao y no cal dir que á aquí semblava havía de ferho massa enérgicament, se li ha negat la paraula.

Aixís ha succehit ab la Lliga de Catalunya qui no podrá assistir al acte, per no poguer parlar com pertoca á qui sentintse ferit y trepitjat per un ministre inepte, no vol guardar mes contemplacions que be prou trastorns nos costan.

¡Al menys lo Foment hagués procurat enviar á Bilbao la mes escullida representació de la industria del pla de Barcelona! Mes ¡ay! ¡ni aixó s' ha fet! segons los periódichs, los industrials que sortiren en lo tren especial del dijous al mitg dia, en sa major part, son molt coneguts á casa seva.

¡Deu vullgui que l' acte d' ahir á Bilbao faigi 'l degut efecte! Deu faigi, com aixís es d' esperar, que 'ls bascongats adoptin altres temperaments un bon xich mes enérgichs si volen salvar ls interessos de la industria.

Aquesta es la confiansa que tenim en aquets moments d' angunia pera totas las regions espanyolas que pagan y trevallan.

Tant de bó qu' aixís fos y que l' energia dels bascongats pogués infiltrarse en lo pit dels industrials un bon xich massa mansos del Foment de Barcelona.

ANARQUISTAS Y POLÍTICHS

Sembla que á la fí comensan á desperesirse las autoritats per lo que atany als petardos ab que 'ls anarquistas volen destruhir lo existent.

Ja era hora y del mal el menos. Com ja s' ha dit, fins are havían pagát la patenta 'ls industrials y allavoras no 's pogueren trovar y castigar als delincuents, are sembla que l' horrorós atentat del Liceo servirá de cap pera desembullar la troca dels anarquistas, cuals ideas y criminals atentats contraris á la humanitat, convé fer desapareixer á tota costa; deixar net lo cami de la civilisació d' aquesta plaga infamant que sota 'l nom d' anarquía vol igualarnos á tots, es á dir, vol posarnos al nivell del assesí que sembrá de víctimas lo teatro del Liceo. ¡Aquesta es la llibertat y l' igualtat que pregona l' anarquía!

Per lo que 's desprén dels periódichs, lo jutje especial encarregat de portar á terme la causa, després d' haver fet una regular agafada d' anarquistas volía dimitir lo cárrech ¿Será que 'l jutje te por d' un petardo á casa seva? Creyem que nó y asegurariam que no son aquestos los motius que l' imbuhiren á pendrer tal resolució.

En la desgraciada Espanya, ahont tots los desastres s' hi agavellan passan cosas molt extranyas y en totas las questions sigan del orde que 's vulga no sembla sino que s' hage d' esperar lo competent permís d' un gobernador, ascendit á tal de mestre d' estudi, per exemple supeditat al ministre lliberal ó conservador, y poruch d' ofendrel si no s' interpretan bé las aficions del *papá* que l'ha posat al candelero.

Aquestos abigarraments solsament tenen lloch á Espanya, puig s' interposa sempre en totas las qüestions, fins en las mes sérias y

trascendentals, igual que la mala herba en los camps, la malehída políticade partit, desastrós virus, qu' enmatzina'ls organismes tots de l' administració y del sentit práctich en tots los problemas.

Dihuen que tot lo dolent abunda; no es estrany que la política madrilenya 'ns haigi invadít. Prescindint de la corrupció de l'hisenda, de l' administració militar cual desorganisació comensant per lo de las capitanías fins al assumpto de Melilla s' ha demostrat palpablement en particular la veyem enquibida en la prempsa, en aquesta entitat que deuría ésser lo portantveu imparcial de l' opinió pública, la forsa impulsora del bon sentit, la doctrina de las passions nobles y generosas la veyem raquítica, excitat passions, enmatzinant cervells ab propagandas estérils y atiant lo foch, abrusant inteligencias pera satisfer sa copdicia, ab lo producte de la bacanal á que han sotmés ab sas incitacions á un honrát poble. Heus aquí 'l gérmen de la política en la prempsa, heus aquí las victorias del satánich invasor. Allunyemla de nosaltres, que son alé empesta, que son contacte pudreix. Lo desinfectant regionalisme está cumplint sa obra redemptora, las paraulas del nou evangeli restablirant los cervells malalts y donarán alé pera reconstruhir las petitas patrias á semblansa de lo que foren en antichs dias de anyoradas grandesas, quan los llachs estavan nets y no despedían los miasmas de la corruptora política.

Lo sigle dinou ha vist creixer la política d'ofici; lo sigle dinou ha contemplat la nutrició del anarquisme. Política y anarquisme fillas d' un mateix sigle, germanas bessonas ¡com s' han apariat!

F. DE LA MURTRA.

Grana la 28 Novembre 1893.

CONTRA LA INFORMACIÓ

Heus aquí la exposició que al president del Consell de ministres han dirigit molts representants de las més importants industrias bascongadas, document que reproduhím á continuació, sentint no poder copiar totas las firmas perque ocuparían molt lloch:

«Excm. Sr. President del Consell de ministres:

Excm. Sr.:

Los que suscriuhen, representant las més valiosas é importants industrias de aquesta comarca, tornan de nou á molestar la superior atenció de V. E. en vista de la excitació que tracta de reproduhirse pel círcul de la *Unió Mercantil*, establert en aqueixa cort, en con-

tra de la industria espanyola, pera lo qual se pretén tirar per terra l' actual régimen aranzelari, alegant per això los graves perjudicis que s' ocasionan al comers, perjudicis que 's te bon cuydado de no puntualisar.

Encara que 'ls exponents están fermament persuadits de que 'l comers espanyol no s' adherirá, en sa majoría, á lo que intenti 'l círcul de la *Unió Mercantil*, no deixará de crearse una atmósfera ficticia de protesta que convé destruhir, puig desgraciadament succeheix que en tot lo que's refereix á projectes de tractats de comers y navegació, ni 's te present lo régiment ararzelari, ni 's consulta á las Cambras de Comers, ni s' observa lo que 's prescriu en lo Real Decret de 31 de Desembre de 1891: es á dir, que en las altas esferas del ministeri d' Estat y en la mateixa Comissió de tractats hi ha molta més tendencia á escoltar als que pretenen que nostras fronteras s' obrin á la producció extrangera, que als que defensan la industria patria y ab això 'l pá de numerosas familias.

Un dels medis que s' ha posat en joch per la referida Comissió de tractats en apoyo de la pretensió del círcul de la *Unió Mercantil*, es obrir un nou período d' informació que vinga á ser una parodia del travall que 's portá á cap per la respectable Comissió aranzelaria que 's cree per Real Decret de 11 de Octubre de 1839, essent V. E. President del Consell de ministres y desempenyant la cartera d' Hisenda l' Ecxm. Sr. D. Venanci González.

No pot ocultarse á la clara penetració de V. E. que en los actuals moments, tan anguniosos pera la nació espanyola, obrir un período d' informació pública, sobre no ser oportú, se presta á la interpretació de que 's buscan solucions molt diferentas que las que establí la Comissió aranzelaria y que clarament se reflexan en lo preámbul del Real Decret de 15 de Febrer de 1892, que es la pauta á que debían ajustarse 'ls travalls de la Comissió de tractats.

Los que suscriuhen no poden menos de manifestar á V. E. que no pot de cap manera desvirtuar una informació parcial y limitada á la amplia y séria que anteriorment se realisá, y que si 'l Gobern creu necesaria una nova informació, aquesta deu oferir las garantías y respectabilitat de la fundada pel real decret de 11 d' Octubre de 1889.

També s' ha de tenir en compte que, per molta que sia la respectabilitat de la Comissió de tractats, las conclusions que estableixi y sian contrarias á las es tablertas per la comissió aranzelaria en 1839 no tenen tota la autoritat, tot lo respecte que correspon á una discussió tan amplia com la que allavoras hi hagué y ahont, á mes d' ohirse totas las opinions en lo mateix si de la Comissió, se discutí detingudament lo pro y 'l contra de lo que s' hi exposá.

Si s' entra en altre ordre de consideracions, no pot menos de fer-se evident lo decidit empenyo dels que creuhen que sos interessos están renyits ab los de la industria nacional, que en moments tant difícils pera la patria no tenen miramentt, després d' un silenci de dos anys, en suscitar dificultats al Gobern creant rivalitats dintre de la nació en los moments en que es mes necesari reunir l' esfors de tothom, de lo qual ne donan un exemple nostres partits polítichs, pera que la honra del país quedi en lo bon lloch que ha sapigut conservar fins ara, á pesar de las grans desgracias que ha tingut de sofrir.

En atenció á tot lo exposat, los que suscriuhen creuhen ab fonament que'l período d'informacions en la cuestió aranzelaria quedá perfectament acabat en 1891. Que no hi ha cap motiu pera obrir un nou período y que las conclusions que 's pretengui establir no revestirán de cap manera ni en cap temps la autoritat y respecte que las que establí la Comissió arauzelaria en 1889.

No obstant, si á pesar de tot lo dit, V. E. no cregués oportú prescindir d' una nova informació, los que suscriuhen y ab ells tots los industrials espanyols hi acudirán pressurosos; pero creuhen just que si dita informació ha de tenir tot lo carácter d' imparcialitat que reclaman los interessos del país, de que V. E. n' es fidel guardador, la comissió destinada á rebre las informacions ha de tindre tot lo prestigi y tota la respectabilitat que tingué la que 's creá per un gobern presidit per V. E. en 1889.

En atenció á tot lo exposat anteriorment, los que suscriuhen á V. E. respectuosament:

Pregan que suspengui la informació actualment oberta per la Comissió de tractats.

De no suspéndrela, per rahons que nosaltres ignorém, pero que 'l Gobern coneixerá induptablement, demanem á V. E. que la informació sia tan formal y séria com la anterior, pera lo qual es indispensable que la Comissió encarregada de rebrela sia tan nombrosa y respectable com aquella.

Gracia que esperan mereixer de V. E., quina vida guardi Deu molts anys.

Bilbao, Novembre de 1893.

Excm. Senyor.

(Segueixen las firmas.)

(De *La Union Vasco-Navarra.)*

LO CANT DE LA TENORA (1)

Lema: Récort del temps vell.

Si hi han ballas á Puigmal,
be prou ho diu la tenora,
que ab sos cants y refilets
alegra 'ls cors y 'ls deixonda.
Del afrau de Vallespir
ya venen las balladoras:
¡Valgam Deu! ¡quin goig que fan
ab sas gandayas de rosa!
al capdemunt del coster
la jovenalla s' aboca;
llambregant assí y enllá,
cad' un busca sa pariona.
Per cada bras que 's junyeix,
dos cors bategan á l' hora;
per cada batech ¡oydá!
un casat més á la *colla*.
Tant bon punt lo fluviolet
gita á l' aire dolsas notas
y dantse la ma, 'l jovent
comensa á fer la rodona,
en lo march d' un finestral
apareixen dos caronas,
una vella y un vellet
que abatuts pels anys, tremolan.
Si tenen lo cos migrat,
be prou d' ánima 'ls ne sobra
que en guspiras per los ulls,
sens donarsen compte, 'ls brolla.
Xiuxejant com aucellet
Diu l' ávi á sa companyona:
—Mercé: com me posan trist
los gemechs de la tenora!
Cada volta que 'l aplech
eix aixám de joves porta,
¡que lluny me trobo del mon!
¡qué aprop, qué aprop de la fossa!
Quant tenía l' etat d' ells,
—¡fa tants anys!-ya ni'm recorda;—
tú també erats jove encar;
erats jove y bonicoya.
Ab lo vistós faldellí
y las xinel-letas novas,
al veuret per primer cop
¡que me'n vas semblar d'hermosa!
Boy marcant lo contrapunt
enrogiren tas galtonas
mentres t' anava dihent
baix, molt baix,-¿m'estimas, noya!
Tú, pla 'm vares dir que sí;
quin sí:—¿recordas, titona?
va semblar lo refilet
mes gentil de la tenora.
. . . . . .
Al mitx any, eram casats;
y juntets al niu de tortras
que havia guarnit al bosch,
te vaig dur tota conmosa.
La nostra lluna de mel
¡Deu meu! ¡que 'n va ser de dolsa!
¡perqué va durar tan poch!
¡perqué tant prest se va fondrer!
Al arribar l' altre aplech,
á casa tot era angoixa....
un fill que haviam tingut,
Deu lo volgué per la gloria....
Quant lo duyam á enterrar
vam trobá un aixám de noyas;
eran las de Vallespir
que ab sas gandayas de rosa,
antigüelat mocador
y alegres cants en la boca,
á las ballas de Puigmal
anavan plenas de joya.
. . . . . .
Si ha passat d' aixó molt temps,
del temps no 'n faig pas memoria,
si avuy tinch lo cabell blanch
ja li tinch desde allavoras.
. . . . . .
. . . . . .
Amor meu: lo plor, tos ulls
ha banyat; Mercé, perdonam
¡si es que m' han posat tant trist
los gemechs de la tenora!

FRANCISCO DE P. BEDÓS.

(1) Premiada ab la FLOR NATURAL en lo certámen del Ateneo de Igualada.

TELÉGRAMAS DIRIGITS Á BILBAO

ab motiu del MEETING proteccionista celebrat ahir.

«Centre Catalá» de Sabadell, saluda representants regions espanyolas reunits *meeting* en eixa. Protesta energicament contra tractats de comers y entent que al combatre los efectes no deuhe 1 olvidarse las causas que 'ls produheixen si volem evitarlos pera sempre, esperant que la voluntat del pays productor, que travalla y paga, será atesa com es de dret y justicia.»—President, *Durán.*

Centre Industrial de Sabadell compost de 900 socis s' adhereix *meeting* contra tractats de comers ruinosos, saluda defensors travall nacional, esperant seran atesos justos desitjos del pays productor.»—President, *Colomer.*

«Ateneo Sabadellés en representació de sos mil socis manifesta adhessió incondicional acorts presos *meeting.*»—President, *Figueras.*

«La Gremial de Sabadell representant 400 socis formula incondicional adhessió acorts pugan pendres *meeting.*»—President, *Aymerich.*

«Foment Mercantil Industrial y Agrícola de Sabadell», en representació de sos consocis s' adhereix incondicionalment acorts prengan *meeting.*»—Presideat, *Clarós.*

«Círcul Sabadellés», compost de 500 socis entre industrials, comerciants y agricultors saludan als defensors dels interessos patris y s' adhereixen als acorts del *meeting.*»—*P. Llonch.*

«Prempsa periódica de Sabadell, allunyada de tota política de partit aplaudeix actitut enérgica dels productors espanyols contra tractats de comers y fa vots per la prosperitat de la industria nacional.»—*Ribot.*

Lo «Gremi de de Pagesos de Sabadell y sa Comarca» y la «Subdelegació del Institut Agrícola Catalá de Sant Isidro» saludan defensors del travall nacional y s' adhereixen acort *meeting* = *Vilarrubias.*

NOVAS

En lo tren correu del matí del passat dijous sortiren d' aquesta ciutat los representants de nostra industria, nombrats pel Gremi de Fabricants y Cambra de Comers, pera assistir al *meeting* proteccionista que degué celebrarse ahir á la capital de Vizcaya en sentit de protesta contra los tractats

de comers darrerament pastelejats per lo funest lliure-cambista y enemich decidit de la industria nacional, senyor Moret.

La comissió esmentada la componen los senyors següents: don Joan Sallarés y Plá, don Joan Llonch, don Jaume Molins, don Joseph A Durán, don Joseph Capmany don Narcís Nunell, don March Soler, don Francisco Sallarés, don Miquel Buxeda, don Hubert Norton, representant de la fábrica de filats d' estam del senyors Harmel Fréres y un representant de la fábrica de teixits Seydoux et C.ª

La despedida que dispensá Sabadell als defensors del travall patri fou carinyosíssima, trobantse l' anden de la estació plé de gran número de personas, entre representants d' entitats, fabricants, agricultors y clase obrera, tributantlos una ovació imponent y séria.

En representació del Centre Catalá va assistir al *meeting* de Bilbao, nostre amich y company don Enrich Durán.

Desitjem un felís resultat en sa campanya proteccionista, als dignissims representants de Sabadell.

Se trova lleugerament malalt, nostre amich lo Jutge municipal senyor Marquet.

Fem vots per son prompte restabliment.

Diariament surten de Barcelona custodiats per la guardia civil varis individuos ab destí á las provincias de sa naturalesa los individuos detinguts últimament y conceptuats com á sospitosos.

SS. AA. los infants, don Aldabert de Baviera y donya Paz de Borbón han ofert al ajuntament de Barcelona son concurs á la vinenta Exposició general de Bellas Arts.

En vista de la conducta seguida per alguns estudiants de varias Universitats, anticipant inusitadament las vacacions de Nadal, lo senyor ministre de Foment ha telegrafiat als Rectors de las nou Universitats de provincias, ordenant que s' apliqui als alumnos ab tot rigor los cástichs senyalats en lo Reglament vigent de 1859 y disposicions posteriors, si 's negan á assistir á las classes avans que per los respectius Claustres se 'ls hi concedeixi las referidas vacacions, que en cap cas podrán comensar ab anterioritat al dia 20; y si las faltas fossin colectivas, que convoquin inmediatament al consell de disciplina.

En lo teatre Romea de Barcelona s' ha rebut lo juguet lírich en dos actes escrit en vers catalá, titulat *El Terceto del Faust*, lletra y música de dos reputats autors, quina producció 's posará en escena en lo present mes

després d' estrenat lo drama de don Frederich Soler, *Las claus de Girona*, y 'l sainete del senyor Vilanova, *A casa l' alcalde*, quinas primeras representacions tindrán lloch la semana entrant.

Copiém de *La Renaixensa:*

«Ja es una veritat alló que 's deya dels ous artificials.

Entre las embarcacions arribadas lo diumenge á nostre port, hi figura, procedent d' Hamburgo, lo vapor alemany «Palermo», lo qual, entre altre cárech, porta trenta barrils plens de rovells d' ou artificial consignats á una coneguda casa de Barcelona.

Creyém que dits rovells están destinats á la pastelería».

Ha rebut lo grau de llicenciat en la Facultat de Dret en nostra universitat lo jove catalanista y amich nostre don Joseph Pedrerol y Rubí, á qui donem la enhorabona.

La Junta directiva de l' *Associació de Propaganda Catalanista*, ha quedat constituhída en la forma següent: *President*, D. Jaume Fonolleda; *Vis-president*, D. Francisco Flos y Calcat; *Tresorer*, D. Victor Brossa y Sangerman; *Secretaris*, D. Lluís Marsans y D. Camilo Vallés.

L' inteligent y entussiasta vascófil, D. Antoni Arzac, acaba d' enriquir la literatura vasca ab un inspiradissim poema titulat *Maricho*.

En aquest poema hi están retratats los ideals mes purs de la primitiva raça espanyola. Aquest es lo primer treball d' aquesta mena que ha produhit la viril y tendra parla éuskara.

Per lo que llegim en la prempsa vascongada, ha causat bona sensació la noticia solsament de que 'l Sr. Arzac havía llegit son poema á una selecta rennió d' amichs, quins lo escoltaren ab fruicló.

La obra del Sr. Arzac contribuirá poderosament á dexonda mes y mes, y á arrelar mes fondo l' amor que tot vascongat deu sentir per lo que té sabor de casa.

Fem vots pera que pugám avalorar aviat tan preuada joya.

Lo director de la revista *Egara* de Tarrassa, nostre bon amich y company, lo Sr. Soler y Palet, remeté á la Junta del Centre Excursionista de Catalunya un important treball, un antich reglament del segle XIV, dels teixidors, tintorers, batadors y fustanyers, que dona clara idea de la organisació gremial d' aquells temps.

Dit treball fou llegit en sessió del dia 8, y segons un ofici d' aquella Junta, dirigit al Sr. Soler y Palet «merexé la aprovació de la concurrencia que assistí al acte, lo que demostra la importancia histórica del docu-

ment.» En dit ofici se fá constar además que, segons reglament, quedará arxivat dit treball pel qual li dona las mes expressivas gracias.

Lo corresponsal de *La Renaixensa* á Sarriá parlá 'l dia 17, en una de sas cartas, de las funcions religiosas propias d' aquest mes en la iglesia parroquial de aquell poble, afegint:

«Y ja que d' aquestas funcions m' ocupo, no vull passar per al donar la más coral felicitació al reverent rector y junta d' obra per la elecció del predicador, que es lo Sr. García Moreno, que per cert atráu cada dia més oyents; y per la ben acertada mida de fer dir los sermons en nostre idioma catalá. ¡Tant de bó prenguessen exemple las associacions y confrarias en aquexa parroquia instaladas!»

La fira qué 's comensá á celebrarse lo diumenge passat y que á causa de la pluja tingueren que suspéndrela, s' acordá celebrarla los dias 8 y 9 passats y avuy diumenge dia 10.

Sembla que grat sia á Deu no tindrem que agafar mes la ploma pera descriure las grans batallas lliuradas ab los riffenys y que á tant acostumats nos tenian los corresponsals guerreros fentnos veurer en esbogerrats telégramas los atachs lliurats per una part y altre.

Ha bastat un home con Martinez Campos per fer respecte á tothom, tant á corresponsals com ha riffenys. Los uns no han tingut mes ocasió (ab gran sentiment com es de suposar) de fernos saber las notícias inventadas, y los altres hauran pensat tornemsen á casa que ja hem fet prou lo boig enquietant als pobres soldats que cap culpa hi tenen.

Si los riffenys sabesin lo bon negoci qu'haurán fet perdre á molts diaris *pátrioters* al no volguer engegar mes la espingarda de segur que continuarian molestantnos mediant un tant per cent als propietaris de periodichs guerreros.

Molt nos plau que sens derramament de sanch tingui fi la questió del Marróch y esperem que Martinez Campos obrará com á verdader patriota y com á militar.

La proba de la iluminació pública per medi de la electricitat del diumenge passat en la Rambla y Plassa de San Roch, vist son afecte que 's fau agradable als ulls de tothom es de desitjar que 's porti á cap una millora que 's fa tant necesaria pera lo bon serviment del publich.

Aplaudirém ab totas nostras forsas si com tenim antés 's tira avant una raforma que Sabadell enter ha de quedarne reconegut y especialment al infatijible industrial y bon patrici don Joan Brujas y Pellisser qu' es qui l' ha de dur á terme.

No obstant los dias plujosos del diumenge y dilluns passat, los balls celebrats en las varias societats d' aquesta ciutat se vegeren molt plens de distingida concurrencia.

Los teatres de Euterpe y Principal ahont hi actua la companyia Bosch, se vegeren molt concorreguts.

La junta directiva de la Academia y Laboratori de Ciencias médicas de Catalunya ha quedat constituhída en la següent forma:

President, don Salvador Cardenal; vicepresident primer, don Baldomero Comulada; vicepresident segon, don Joseph Masó y Arumí; secretari general, don Manuel Font; tresorer, don Joseph María Roca; comptador, don Ignasi Crespo; secretari primer d' actas, don Ramon Farando; secretari d' actas (secció de farmacia), don Antoni Mestres; bibliotecari, don Cristófol Fyeginals, conservador de museus, don Joseph María Biada.

La Cambra de Comers de Barcelona ha aprobat la solemne manifestació, redactada per son president, al Gobern de S. M. en contra de la celebració de tractats de comers.

S' ha acordat que firmessin dit document tots los individuos de la junta directiva y que s' imprimís y circulés ab profusió, enviant ademés tres exemplars á las Cambras de Comers, á las quals se 'ls hi demanará que firmin un de dits exemplars ab sa conformitat escrita, si mereix sa aprobació.

Al mateix temps s' ha acullit ab entussiasme la moció de la Cambra de Comers de Bilbao publicant la convocatoria pera 'l meeting que ahir va celebrarse en aquella capital, recomanant sa assistencia á tots los industrials d' aquesta comarca y enviant per sa part á dit acte en representació de la Cambra de Barcelona als senyors don Joseph Sert, don Dalmir Caralt, don Joaquím Folch, don Albert Russinyol y don Conrat Monner.

Per desgracia s' inicia la inmigració en algunas poblacions vinícolas del Panadés.

Durant lo temps en que 's pagavan los vins s' havían establert allí diferents oficis, y com tothom cobrava tothom gastava. Ara es ál revés, tothom estalvia per forsa y la gent se veu obligada á plegar sos establiments, y 'l que era amo en lo poble avuy se veu obligat á posarse de mosso en la capital, y gracias si troba feyna.

Ademés, també á causa del malestar que hi ha, diferentas familias se trasladan á Barcelona y altres están promptes á ferho.

La direcció general d' instrucció pública ha resolt que 'ls mestres auxiliars en propietat d' escolas públicas que, com reservistas militars, se trobin compresos en lo real decret expedit pel ministre de la Guerra en 4 del actual y hajan ingressat en las filas del exército actiu, conservin la propietat de sos cárrechs, percibeixin la meytat del sou que disfrutin y continuhin disposant de la casa habitació pera que la ocupin sas familias.

Las Juntas provincials d' Instrucció pública nombrarán mestres sustituts ab la meytat de sou y las retribucions.

En la prempsa gallega hem vist que s' acaba de publicar lo quart tomo de la *Historia de Galicia* que pera gloria seva y de la literatura patria y pera avensament de la causa regionalista va escribint fa anys lo senyor don Manuel Murguía, lo capitost del regionalisme á Galicia.

La edició de la *Historia de Galicia* s' ha fet á despesas del Centre Gallego de la Habana á qui va dedicada la obra.

Donèm la mes coral enhorabona al Centre Gallego de la Habana que tantas provas te donadas d' amor á la patria gallega, y la fem extensiva al antich regne de Galicia perque sab honrar á sos patricis ilustres y á sa patria, alsantli un tal valiós monument com la obra del senyor Murguía.

LA GRAN MANIFESTACIÓ DE BILBAO.

Telégramas particulars de LO CATALANISTA.

Bilbao 8 (11'30 M.)—Acabo d' arrivar. Manifestació preparada á Bilbao contra tractats de comers será imponent. Veig grans preparatius. Aquesta nit serán rebuts ab gran entussiasme los industrials de Catalunya. Seguiré telegrafiant.—*Enrich Durán.*

Bilbao 8 (11'40 N.)—Los industrials de Catalunya han sigut rebuts ab entussiasme indescriptible. Desde Orduña fins á Bilbao, en totas las estacions ha sortit á saludarlos numerosa gentada que aclamaba ab extraordinari entussiasme á los defensors de la industria nacional. S' han presentat varias banderas ab lo següent lema: «España para los espanyoles.»

La arrivada á ésta ha sigut un verdader acontexement que no 's borrará ja may de la memoria de cuants lo presenciaren. Més de deu mil personas omplenavan per complert los andens de la estació, y en los carrers del tráusit la multitut era tant inmensa, que impedia lo pas de la comitiva.

Dos bandas de música y el *Orfeón Bilbaino* amenisaban l' acte ab sos cants patriótichs, distingintse entre tots lo popular *Guernicaco arbola*. Las aclamacions á las Provincias Vascongadas y Catalunya se repetiren ab verdader entussiasme.

La Comissió de Sabadell ha sigut cómodament hostetjada en l' Hotel d' Inglaterra, Nostre ilustre compatrici D. Joan Sallarés y Plá ha sigut nombrat pera formar part de totas las Comissions de Catalunya inclus la de Barcelona.—*Enrich Durán.*

Bilbao 9 (11 M.)—La animació que regna es indescriptible. Los representants de Catalunya, Valencia, Aragó, Navarra y Asturias son festejats per los industrials y personas de mes representació. En aquest moment nos disposem á sortir pera Altos Hornos. Moltas personas no podrán assistir al *meeting* per falta de cabuda en lo teatro, essent molt grant. Si hi ha temps seguiré telegrafiant.—*Enrich Durán.*

Litografía é Imprempta de M. Brossa, Las Valls, 23. —Teléfono, 169.—SABADELL.

SECCIÓ D' ANUNCIS

¡JA HA SORTIT!

CALENDARI CATALÁ DE 1894

FORMA UN BLOCK DE 730 PLANAS DE LECTURA RECREATIVA

Y EFEMÉRIDES PURAMENT CATALANAS

dels principals escriptors mallorquins, valencians y catalana

PREU: UNA PESSETA

Marchs de fusta y Cartons alegórichs fabricats expressament per aquest Calendari

De venda en la Imprempta de LO CATALANISTA.

DIPÓSIT DE PIANOS

de la fábrica **ESTELA Y BERNAREGGI,** la mes acreditada en sa classe

ÚNICH REPRESENTANT EN SABADELL

JOAN COMAS Y FAURA

Se venen de tots preus al comptat y á plassos á dos duros setmanals. Tots los pianos d' aquesta casa son assegurats de tot defecte de construcció per 10 anys.

Se 'n venen també á cambi de tota classe de mercancias, com son panyos y tota mena de géneros que pugan convenir al venedor.

Aquesta casa 's cuyda de tota classe de reparacions y afinacions per delicadas que sian.

Se ven un magnífich piano de qua per la tercera part del seu valor. Es de set octavas y corda-crusat casi nou.

Dirigirse al carrer de Colomer, 24.

JOAN COMAS Y FAURA